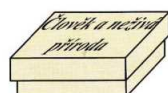

PŘÍRODOVĚDA

21. listopadu

OPAKOVACÍ KRABÍČKY

Člověk a neživá příroda, Člověk a vesmír

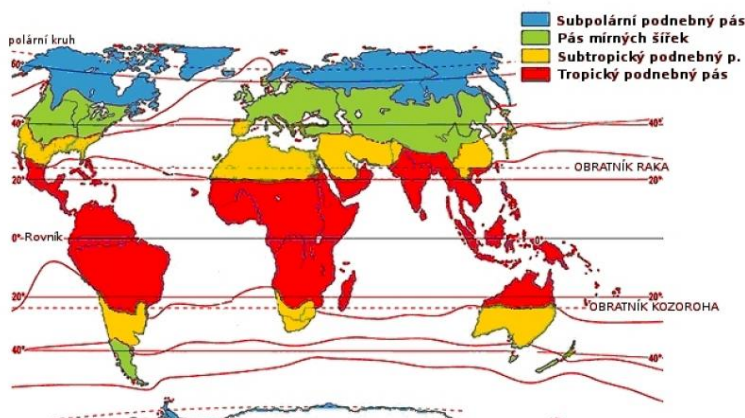
1.	Z jakých částí se skládá příroda? Vyjmenujte zástupce jednotlivých částí přírody, které vás obklopují ve vašem nejbližším okolí.
2.	Vyjmenujte základní podmínky života všech živých organismů na planetě Zemi. Vysvětlete, proč jsme na ně odkázáni.
3.	Pojmenujte součásti neživé přírody.
4.	Čím je neživá příroda nepostradatelná pro život živých organismů na Zemi?
5.	Při pozorování neživé přírody jste si všimli změn, které se dějí v podzimním období. Popište je.
6.	Jak jste dělili nerostné suroviny podle způsobu využití?
7.	Které nerudní suroviny se těží na území ČR? Těží se některé z nich v blízkosti vašeho bydliště?
8.	Dokázali byste určit, které výrobky a lidské výtvořky, s nimiž denně přicházíte do styku, jsou vyrobeny z nerostných surovin?
9.	Co rozumíte pod pojmy obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje?
10.	Z jakých částí se půda skládá? Popište, jak půda vzniká.
11.	Jaký je význam půdy pro živé organismy?
12.	Při práci se zemínou jste si všimli, co se v ní může nacházet. Vyjmenujte.
13.	Jak nazýváme nerosty a horniny, které obsahují kovy? Uveďte na příkladech.
14.	Co víte o výrobě a využívání elektrické energie?

ROZMANITOST ŽIVOTA NA ZEMI

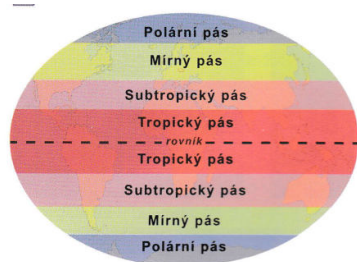
Jak jste pokusem zjistili, na některá místa zemského povrchu dopadá více slunečního záření, na jiná méně. Je to ovlivněno tím, že:

1. Země se otáčí kolem své osy.
2. Osa Země je nakloněna vzhledem k rovině, ve které Země obíhá kolem Slunce.

Množství tepla a světla ze Slunce, které určitá část Země dostává, závisí tedy na tom, pod jakým sklonem sluneční paprsky na povrch Země dopadají. Proto na celém povrchu zeměkoule **nejsou stejné teplotní podmínky pro život**.

Podnebné pásy

Podnebné pásy

Nejchladnější oblasti – dopadá sem během roku nejméně slunečního záření.

S rostoucí vzdáleností od rovníku dopadají sluneční paprsky na Zemi šikměji a teploty zde nejsou tak vysoké.

Nejteplejší místa – dopadá sem během roku nejvíce slunečního záření.

S rostoucí vzdáleností od rovníku dopadají sluneční paprsky na Zemi šikměji a teploty zde nejsou tak vysoké.

Nejchladnější oblasti – dopadá sem během roku nejméně slunečního záření.

Povrch Země se **neohřívá od Slunce rovnoměrně**, protože na různá místa během roku dopadají sluneční paprsky pod různým úhlem. **Vlivem odlišných teplot se mění i podnebí** na naší planetě. Na Zemi se vytvořily **podnebné pásy**. V tropických oblastech u rovníku je teplý **tropický podnebný pás**. V polárních oblastech na severu a na jihu jsou studené **polární pásy**. Mezi nimi leží **mírné pásy** se čtvero ročními obdobími. Přechod mezi mírným a tropickým pásem tvoří na obou polokoulích **subtropické pásy**. Odlišnostem podnebí se v jednotlivých pásích přizpůsobili živočišové a rostliny.

ŽIVOT V RŮZNÝCH PODNEBNÝCH PÁSECH

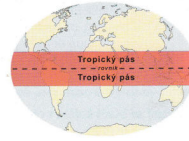
V různých **podnebných pásích** Země se vyskytují **rozdílné rostliny** a **živočichové**. Přizpůsobili se odlišným životním podmínkám v podnebném pásu, kde žijí. Odlišují se vzhledem, způsobem života i potravou.

Tropický pás

Tropický pás se rozprostírá okolo rovníku. Je to **nejteplejší** oblast na **Zemi**. Střídání ročních období je tu téměř nerozeznatelné.

Vlivem odlišných srážek a teplot zde vznikly oblasti s odlišnými druhy rostlin a živočichů. V tropickém pásu směrem od rovníku na sever a na jih najdeme **tři druhy krajiny**:

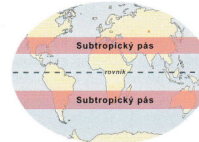
- **tropické deštné lesy**,
- **savany**,
- **pouště**.

Subtropický pás

Oblasti, které se nacházejí **mezi tropickým a mírnými pásy**, nazýváme subtropické pásy. Do těchto míst často míváme za teplem my, obyvatelé chladnějších oblastí. Pokud jste už s rodiči navštívili některou zemi subtropického pásu, zjistili jste, že je zde velmi teplo nejen ve dne, ale i v noci.

Dlouhé léto je teplejší než u nás a méně prší. Zima je krátká a jen málokdy sněží.

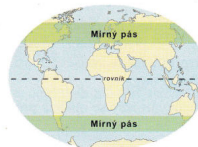

Mírný pás

Mírný pás se rozkládá na severní polokouli na sever od subtropického pásu a na jižní polokouli na jih od subtropického pásu. Pouze v oblasti mírného pásu se střídají **čtyři roční období**: jaro, léto, podzim a zima. Teplota zde celoročně není příliš nízká ani vysoká.

Vlivem podnebí se v mírném pásu vytvořily, zejména na severní polokouli, **tři druhy krajiny**:

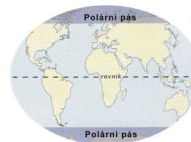
- **stepi**,
- **listnaté a smíšené lesy**,
- **jehličnaté lesy (tajga)**.

Polární pás

Polární pásy se rozkládají v nejsevernější části severní polokoule a v nejjihnější části jižní polokoule. Podnebí zde je velmi studené, většina krajiny je po celý rok pokryta ledem.

Žije zde jen málo druhů živočichů, kteří se většinou vyskytují ve velkých skupinách (např. tučňáci). Polární zvířata jsou uzpůsobena životu v tomto velmi chladném podnebí, mají hustou srst se silnou vrstvou tuku.

tropický

subtropický

polární

mírný